

ספר

בית גנזי

ארץ ישראל

כולל

ביאורים בענייני קדושת ארץ ישראל ומעלותיה
ארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה

מאמרים

חלק ראשון

מאת

הגאון החסיד

רבי רפאל משה לוריא זצ"ל

עיה"ק ירושלים תובב"א

שנת התשע"א

אקדמות מילין

מאת אחי המחבר

הגה"ח רבי יעקב ישראל לוריא שליט"א מראשי ישיבת בית אברהם סלוניס
והגה"ח רבי מאיר לוריא שליט"א ראש כולל חלקת יעקב ב"ב

עצור במילין לא נוכל במלאות שנה להסתלקותו לגנזי מרומים של אחינו הגדול נזר משפחתנו הגאון החסיד כמהר"ר רפאל משה זצ"ל אשר היה לנו לעיניים בכל עניני המשפחה והושיט עזרה ותמיכה בגו"ר לכ"א מאתנו, ובעד כולם נשא רנה ותפלה במקום הקודש והמקדש, וביום כ"ז כסלו נר ג' דחנוכה בצפרירי שחר בעת בואו אל מקום הקודש לשפוך צקון לחשו כמנהגו הקבוע, נלקח מאתנו בחטף בעודו בשיא פריחתו ועבודתו.

בעודו בחיים אתנו היינו רואים ומשתאים בפליאה כמאה"כ שלושה נפלאו ממני וכו' דרך הנשר בשמים, האיך הצליח והשכיל להתרומם אל על מכל הקטנוניות השולטת ומקרקעת את כל הסובב, ועליותיו בסולם המדרגות בתורה ועבודה שלב אחר שלב ביגיעה מרובה, בנוסף לעשייה רבת אנפין בעניני חסד ותמיכה בלומדי תורה, והגיע בתחנתו למעלת הוא מרומים ישכון, שהשקיע מוחו ולבו בתורת האריז"ל וגילה שבילים האיך לחברה לתורת החסידות היא דרך הקודש שנוסדה ע"י הבעש"ט זיע"א להיות האהל אחד, ומה לנו להעריך דרכו ושיטתו בזה ואין אנו אלא כאדם המצמצם ראייתו לראות הנשר במעופו, וכמאמר החכם אילו ידעתיו הייתו.

ומעתה יש להתבונן בדרך עלייתו המופלאה, ותהי ראשית דרכו בעמלה של תורה ועבודת התפלה ביגיעה עצומה, מתוך הדחק וסבל רב, והיו תוצאותיו כמאמר חז"ל כל הלומד תורה מתוך הדחק שורה עליו רוח הקודש שאפפתו רוח גבורה להיות מוסיף והולך ושואף אל על, ומתכונתו להיות אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, הדביק ברוחו את כל הסובבים אותו לחתור לעלייה בתורה ועבודה ולא להסתפק בקטנות, ובמקום גדלותו ענותנותו להסביר פנים לכל אחד ולשוחח אתו כשורה בשוה.

בהיותו מקורב מאד לכ"ק מרן אדמו"ר בעל "נתיבות שלום" זיע"א, ממנו קיבל יסודות החסידות בדברים שהם מכבשונו של עולם וגם יסודות הקשר בין תורת החסידות לחכמת הנסתר, שכל עניני סודות התורה נמסכים כאחד עם עבודת איש יהודי לקונו, והוא יגע ומצא דרכים ושבילים והרחיב בזה מאד, ככל הכתוב בספריו הרבים, ומתוך שנתן נפשו על זה זכו ל"ה מן שמיא, וע"ד שנא' בירושלמי ריש מסכת פאה (ג.) רבי תנחומא בשם רב הונא: ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה, אותו משה אין כתיב כאן אלא אשר צוה ה' את משה, אפי' דברים שלא שמע מפי רבו הסכימה דעתו כמה שנאמר למשה מסיני. ר' יוחנן בשם ר' בניי: כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה, אותו משה אין כתיב כאן אלא מכל אשר צוה ה' את

תוכן הענינים

חלק ראשון

א. ארץ ישראל - הכאה לביתו.....

ג. פרקי מבוא.....

א. טובה הארץ מאד מאד.....

ב. שלשה בריתות בנתינת הארץ.....

ג. מעלת ארץ ישראל מתחילת הבריאה.....

ד. ארץ ישראל שורש הקשר של קודשא בריך הוא וכנסת ישראל.....

לא. שער ראשון: ארץ חמדה.....

לג. פתיחה: ארץ חמדה מתחילת הבריאה.....

א. ארץ ישראל ארץ חמדה.....

ב. חמדה גנוזה וכלי חמדה בירושת ארץ ישראל.....

ג. נעשה ונשמע כמדבר ובארץ ישראל.....

ד. וימאסו בארץ חמדה [א].....

ה. וימאסו בארץ חמדה [ב].....

ו. חביבות ישראל וארץ ישראל.....

ז. ארץ ישראל ארץ החוילה.....

עא. שער שני: ברית הארץ בלבת אש.....

עג. פתיחה: גאולת מצרים וירושת הארץ בהנהגת שם הוי"ה ושם אהי"ה.....

א. מתן תורה בברית בין הבתרים.....

ב. תורה וארץ ישראל ביציאת מצרים.....

ג. ירושת ארץ ישראל ומתן תורה - שתי תכליות.....

ד. מעמד הר סיני בין יציאת מצרים לכניסת ארץ ישראל.....

ה. ורצון שכני סנה.....

ו. ירושת ארץ ישראל בפרטות ובכללות ישראל.....

ז. ארץ ישראל אדם דקדושה - וארץ מצרים אדם דבליעל.....

ח. דור המדבר ודור הארץ בירושת הארץ.....

ט. השלמת ברית בין הבתרים בדור המדבר ודור הארץ.....

קיג. שער שלישי: הבחירה בארץ ישראל.....

קטו. פתיחה: סיבת הבחירה בארץ ישראל.....

א. בחירת וקדושת ארץ ישראל.....

ויורד למטה וחוזר חלילה. והוא מה שנאמר במתן תורה רד העד בעם פן יהרסו לעלות אל ה'.

והנה לפי זה נמצא שזה תכלית העבודה עצמה להיות האדם תמיד בתשוקה להתדבק בשרשו. אמנם יש בזה שייכות גם לעולם התיקון, לפי הכלל שענין העלויות בתפלה בכל יום הוא העלאת בירורי הרפ"ח שנתבררו מהיכל שנפלו למטה, ומבואר יותר ענין עולים ויורדים שעל ידי התשוקה לעלות לשורש עולים עם כל הבחינות של בירורי הרפ"ח עד שמגיעים למקום שהוא לעילא מהשגה ושם מתדבקים הרפ"ח בשרשם ואחר זה יורדים שוב למטה. וזה נראה ליעקב אבינו עולים ואחר כך יורדים שזה דרך העלאת הרפ"ח ואשר לשם זה הוא יוצא לחרן כדי להעלות חלקי הרפ"ח שנפלו שם. זה סדר העבודה בכל יום במקדש הלילה הולך אחר היום עולים ואחר זה יורדים.

בעולם היצירה, ועד שמונה עשרה בעולם הבריאה, ובשמ"ע בעולם האצילות, והם המדריגות של חוט תכלת. ולעילא מזה הוא בלתי מושג וחוזר למטה כמו שביאר האריז"ל בסדר התפלה אחר שמ"ע עד סוף עלינו שיורד למטה. וכך חוזר חלילה בכל יום ויום תן לו ברכתו.

וכן הוא בשבת שמתחילים לעלות מתתא לעילא מעולם העשי' עד מנחת שבת שעולים עד עתיקא ומשם ולמעלה הוא בחינת אין ואינו מושג ויורדים בעלמות שוב למטה. באופן שמבואר שעבודת האדם בימי חול ובימי שבת הוא תמיד בבחינה של התעלות מצד התשוקה להגיע לבחינה של טלית שכולה תכלת ולא עד בכלל. והוא הסולם מוצב ארצה שראה יעקב אבינו שעולים ויורדים בו הם התפללות שבכל יום והם ימי החול והשבתות. ואשר יוצא מזה כי כל ימי האדם בסדר עבודת ה' הוא התעוררות תשוקה לשורש האיני מושג

ב.

חמדה גנוזה וכלי חמדה בירושת ארץ ישראל

חמדה כמו שמבואר באבות והשנית חמדה גנוזה וכמו ששנינו בשבת דף פ"ח שטענו מלאכי השרת להקב"ה לפני מתן תורה חמדה גנוזה שגנוזה לך תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם. ומבאר כי משה רבנו ע"ה קבל את הבחינה של תורה שנקראת חמדה גנוזה ובה הי' עוסק בסיני ולא נתנה לאחרים, ולישראל נתן את בחינת התורה הנקרא כלי חמדה ועל זה נאמר וידבר ה' אל משה

שנינו באבות פ"ג מי"ד, חביבין ישראל שניתן להן כלי חמדה חבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו. מבואר שהתורה נקראת כלי חמדה. ובתוס' יו"ט ביאר הטעם משום שבה נברא העולם שנאמר בו ויכל ותרגומו וחמ"ד, אמנם הרמ"ע מפאנו בעשרה מאמרות מאמר חקור דין חלק ד' פרק ה-ו כתב, שיש שתי בחינות בתורה האחת כלי